

HET V OLKS BELA NG ■

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 1 • januari 2025
Jaargang 146 • maandblad

In dit nummer:

EDITORIAAL

Versluiert rechts / 2

LIBERAS

Vernieuwing van het liberalisme / 3

ANALYSE

Voor een moderne
informatiemaatschappij / 4

WETSTRAAT 16

De tocht is lang, de gids onervaren / 6

ECONOMIE

Kan Vlaanderen echt alle ambities
op hetzelfde moment uitvoeren? / 9

BUITENLAND

Trump en Groenland:
Rauw neokolonialisme / 10

OPINIE

Lang leve de "Hangmatbelegger" / 12

liberaal vlaams verbond

Internet is een recht

Overall wifi, iedereen internet. Het 'world wide web' is niet meer uit ons leven weg te denken. Niet verwonderlijk dat president Poetin af en toe wat wil morrelen aan onze kabels diep in de zee. Zou de toegang tot het internet niet een fundamenteel recht in onze samenleving moeten worden? Moeten we dat recht niet in onze Belgische Grondwet verankeren? Mensen regelen hun dagelijks leven via het internet: van eten bestellen en gezondheidszorg

tot transport, bankverrichtingen en sociale interacties. Zonder toegang tot het internet is het niet langer mogelijk om volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Het waarborgen van deze toegang in de grondwet is daarom niet enkel noodzakelijk, maar vormt ook de kapstok voor elke toekomstige hervorming.- IVDM.

Lees de analyse op blz. 4.

Voorwoord door Bert Cornelis

“
*In de kern blijft het extreem,
maar het omhulsel is opgesmukt
om de ware aard te verbergen.*
”

Versluierd rechts

“De ideologieën van toen zijn anders dan die van nu. Nu moeten de westerse democratieën zich verdedigen tegen vooral nostalgische ideologieën. Tegen nostalgisch rechts. Niet tegen het nationaalsocialisme, maar het nationaal conservatisme.”

Deze uitspraak onthielden we uit een interview met schrijver Geert Mak in De Morgen (13/01/2025). Het nationaal conservatisme waar Mak het over heeft, kruipt “nostalgisch” in de huid van extreemrechts, maar schuwt alle verwijzingen naar de opkomst van het nationaalsocialisme in de jaren dertig. Het gaat als het ware om een versluijrende vorm van rechts. In de kern blijft het extreem, maar het omhulsel is opgesmukt om de ware aard te verbergen. In zijn thuisland, Nederland, heeft, aldus Mak, dit versluijrend rechts wel één ding ‘niet’ met de jaren dertig gemeen. Het Duitse nationaalsocialisme verwezenlijkte wel wat voor de Duitsers. De werkloosheid daalde en er werden nieuwe autobanen aangelegd en woningen gebouwd. In Nederland ligt dat nu anders: “Het zijn conservatieven die bijna niet leveren. Daar is Geert Wilders het meest extreme voorbeeld van. Die man heeft geen zwembad neergezet, geen huizenblok gebouwd, geen weg aangelegd. En wat je er ook van vindt, zijn ultrarechtse voorgangers in de jaren dertig deden dat allemaal wel.”

Groepsdenken

Het nationaal conservatisme is geënt op “groepsdenken”. De burgemeester van Amsterdam, Femke Halsema, kreeg na de rellen naar aanleiding van de voetbalwedstrijd tussen Ajax en Maccabi Tel Aviv op 7 november 2024 van het Nederlandse Wilders-kabinet op basis van vage videobeelden te horen dat het om jongens of mannen met donker haar ging en dat bijgevolg de integratie mislukt was. Geweld, door wie ook gepleegd, moet hard

aangepakt en veroordeeld worden. Maar het stigmatiseren van hele groepen mensen op basis van het gedrag van individuele criminelen is heel fout, vond Halsema. De Tweede Wereldoorlog zou ons toch moeten hebben geleerd dat het stigmatiseren van groepen in de samenleving heel gevaarlijk is. Het nationaal conservatisme grijpt dergelijke voorvallen aan om de democratische rechten in te perken. Halsema moest tot haar grote spijt, en ze hoopt dat ze dat nooit meer moet doen, na de rellen een tijdelijk demonstratieverbod invoeren. Er gaan dan stemmen op om het recht op demonstreren in te perken. Wat kan gezien worden als een aanval op onze rechtsstaat en onze burgerlijke vrijheden. Halsema zegt daar nog het volgende over: “Men kan alleen met vele verschillende mensen samenleven (in Amsterdam leven, zoals overigens in Brussel, zo’n 180 verschillende nationaliteiten samen) als men elkaars vrijheid respecteert, het individu centraal stelt, boven de groepsnormen. Elk mens moet zichzelf kunnen zijn, ook met een bepaalde vorm van gekte.” (De Morgen, 28/12/2024)

Huisarrest

Ook democraten laten zich verleiden tot radicale oplossingen. Kijken we even naar de situatie in Vlaanderen. De Antwerpse burgemeester voerde net vòòr oudejaarsavond een huisarrest in voor 47 jongeren. Experten vonden dat hij zijn boekje te buiten ging en zelf voor rechter speelde. Nu de burgemeester had wel een punt, de jongeren in kwestie waren geen lieverdjes, en hij kon niet zomaar toekijken hoe enkele amokmakers de Antwerpse oudejaarspret kwamen bederven. Maar eigenlijk gaat het hier om het falen van onze rechtsstaat. Men mag het zo ver niet laten komen dat een burgemeester zijn toevlucht moet zoeken tot dergelijke juridisch te betwisten maatregelen.

Onafgezien van de ernst van de feiten die deze jongeren in het verleden pleegden, zet zo’n huisarrest de deur open voor mogelijk misbruik in andere situaties. Er is een strikte scheiding van machten, en politici mogen geen taken van een rechter overnemen. Je zet hiermee de deur open om maatregelen te nemen waar men meer mensen mee kan treffen.

Trump in Parijs

Ook in Vlaanderen is het nationaal conservatisme in opmars. Na de gemeenteraadsverkiezingen zagen we coalities ontstaan met (gewezen) liberalen en politici van het Vlaams Belang. De ‘salonfähigheit’ van extreemrechts sijpelt stilaan in het normale democratische gestel binnen, als een sluipend gif dat zich voedt met goedkoop politiek populisme. De buitenwereld helpt ons daarbij niet echt. Wat immers te denken van de uitnodiging die Donald Trump stuurde naar de Vlaams Belang-voorzitter om zijn inauguratie als Amerikaans president bij te wonen? De man beseft helaas niet wat voor een indruk dit bij ons teweeg brengt. Het is haast een legitimering als staatsman van Tom Van Grieken. Arme Franse president Macron die Donald Trump met zoveel égards ontving bij de opening van de gerestaureerde Notre Dame in Parijs. Trump zat naast Macron te glunderen en genoot van de hemelse, galmende orgelklanken. Macron was niet welkom op de inauguratie van Trump...

Vernieuwing van het

liberalisme (1978)

Nathan Lauwers

In 1978 verscheen het boek Een politieke identiteit voor liberalen. Het gold zowat als het handvest van het kort daarvoor opgerichte ‘Pragma’. De eigenlijke auteur van het boek was Guy Schrans (1937-2018), hoogleraar, advocaat en liberaal volksvertegenwoordiger uit Gent, die in deze tekst een geactualiseerde visie op het liberalisme weergaf.

voordien door Schrans opgerichte Pragma. Deze vernieuwingsbeweging binnen het liberalisme wilde een discussieforum zijn maar tegelijkertijd de liberale ideeën in de praktijk brengen. Via een landelijke werking, met diverse werkgroepen, koos Pragma verder voor een zogenaamd ‘liberalisme van actie’.

Pragma wilde zich daarbij niet direct associëren met de PVV - als vertegenwoordiger van het partijpolitieke liberalisme in Vlaanderen - maar had het opzet te fungeren als een toeleverancier van ideeën en ideologische onderbouw. In de praktijk bleek het een moeilijke evenwichtsoefening om de banden met de liberale partij los te laten. Zeker onder het voorzitterschap van de PVV-volksvertegenwoordiger Louis Bril, die Guy Schrans rond 1983 opvolgde, werd het moeilijker om het onderscheid tussen beide organisaties scherp te stellen.

Ondanks het enthousiasme en het engagement van de oprichters van Pragma kreeg de organisatie ook nooit echt de wind in de zeilen. De brede massa kon Pragma niet mobiliseren. Het concept bleef ongetwijfeld iets te theoretisch en klassiek opgezet via debatavonden, studieweekends, colloquia, en lezingen. Maar het mag wel duidelijk zijn dat Pragma een interessant element was in het licht van de vele vernieuwingen die het liberalisme als ideologie binnen het Belgische politieke landschap hebben gekenmerkt.

Een meer uitgebreide versie over dit onderwerp met aandacht voor een Pragma-milieucampagne uit de zomer van 1984 is te lezen op www.liberasstories.eu. Een gedigitaliseerde versie van het boek Een politieke identiteit voor liberalen is digitaal te vinden op www.liberas.eu of aan te vragen via info@liberas.eu

Guy Schrans voor het parlement met het Pragma handvest onder de arm.

Denken en doen

Schrans’ liberalisme was gekenmerkt door een sterke sociale beweging. Het concept solidariteit stond centraal: ‘de maatschappij en alles in de maatschappelijke ordening moet ten dienste staan voor de ontplooiing van de mens’. Het was een liberalisme dat de nadruk legde op menselijke solidariteit als een recht en een plicht. Het kon beschouwd worden als een ontplooiingsliberalisme waarbij zowel de maatschappij als het individu op hun verantwoordelijkheid werd gewezen. De overheid kreeg nog wel een rol toebedeeld. De Staat diende namelijk een voldoende ‘sterk gezag’ te bezitten om de vrijheden van allen te verwezenlijken en te beschermen. Schrans positioneerde zich zo, zij het niet al te nadrukkelijk, tegenover de toen opkomende ideeën van de zogenaamde Chicago School of Economics. Deze denkbeelden wonnen toen binnen de toenmalige liberale partij aan aantrekkingskracht, zeker bij de jongere generatie. Binnen deze stroming werd het liberalisme vooral gedefinieerd volgens een economisch denkkader dat het vrijemarktprincipe centraal stelde.

Schrans daarentegen koos voor een multidimensionaal liberalisme, voor een maatschappijvisie die rekening wilde houden met alle behoeften van de mens in zijn grote verscheidenheid. Collectivistisch staatspaternalisme werd verworpen, maar evenzeer ook de houding van laissez faire, laissez passer. Het liberalisme werd bekeken als een allesomvattende maatschappijvisie met menselijke solidariteit als een grondbeginsel. Tussen de lijnen weerklonk kritiek op een liberalisme dat louter de individuele vrijheid verdedigde, en weinig oog had voor gelijke kansen op zelfrealisatie.

Pragma

Het boek gold als het ideologisch manifest of de ‘blauwe bijbel’ van het kort

Kort geleden gaven Bart De Wever en Georges-Louis Bouchez hun tegengestelde visie op de staatshervorming in België. Bart De Wever, voorzitter van de N-VA, pleit voor een hervorming gebaseerd op meer autonomie voor de gewesten, binnen een confederalistisch perspectief. Georges-Louis Bouchez, voorzitter van de MR, dringt aan op een institutionele hervorming die de nationale eenheid behoudt en tegelijk de efficiëntie van de staat verbetert.

Ivan Vandermeersch
ere-secretaris-generaal
BAM (Belgian Association
of Marketing)

Voor een
moderne

informatiemaatschappij

Volgens mij is er één cruciale voorwaarde waaraan elke hervorming moet voldoen: het recht van elke burger op toegang tot het internet moet verankerd worden in de Belgische Grondwet. In onze hedendaagse maatschappij is toegang tot het internet onmisbaar geworden. Mensen regelen hun dagelijks leven via het internet: van eten bestellen en gezondheidszorg tot transport, bankverrichtingen en sociale interacties. Zonder toegang tot het internet is het niet langer mogelijk om volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Het waarborgen van deze toegang in de grondwet is daarom niet enkel noodzakelijk, maar vormt ook de kapstok voor elke toekomstige hervorming.

Basis voor staatshervorming

De complexe structuren en gefragmenteerde bevoegdheden die België kenmerken, zijn obstakels geworden in een snel veranderende geglobaliseerde wereld. Een doeltreffende staatshervorming moet gebaseerd zijn op technologische vooruitgang en de transformerende impact ervan. Door technologische vooruitgang centraal te stellen, is het mogelijk om administratieve procedures te vereenvoudigen,

beleidsontwikkeling te versnellen en actievere democratische participatie aan te moedigen. Deze digitale hulpmiddelen kunnen overheidsdiensten ook toegankelijker maken en burgers beter in contact brengen met het besluitvormingsproces.

Technologische innovaties, zoals kunstmatige intelligentie, bieden een unieke kans om onze instellingen te moderniseren. Technologie mag menselijke waarden nooit vervangen, maar moet ze versterken. Dit betekent dat we regelgeving moeten ontwikkelen die vrijheid aanmoedigt en tegelijk fundamentele principes zoals privacy en rechtvaardigheid respecteert.

In België, met zijn complexe en gefragmenteerde bestuursstructuren, zijn technologie en innovatie essentieel om een vlotte en efficiënte werking te garanderen in een wereld die razendsnel verandert.

Chief Technology Officer

Een sleutelement van deze transitie is de aanstelling van een Chief Technology Officer (CTO) binnen de overheid. De CTO moet digitale initiatieven centraliseren, toezicht houden op de integratie van technologische hulpmiddelen in de overheidsadministratie en zorgen voor ethisch en transparant

“Toegang tot internet: een fundamenteel recht in een moderne samenleving.”

gegevensbeheer.

De CTO speelt ook een cruciale rol als verbindingspunt tussen de overheid en het bedrijfsleven, door nauwe samenwerking te faciliteren om innovatieve oplossingen te ontwikkelen. Daarnaast zal hij verantwoordelijk zijn voor het promoten van Belgische technologieën in het buitenland, om zo de internationale positie van België op digitaal gebied te versterken.

De CTO zal optreden als een digitale strateeg die ervoor zorgt dat technologische vooruitgang het algemeen belang dient. Hij

Mensen regelen hun dagelijks leven via het internet, bijv. met het online-bankieren. (foto's Belga)

of zij zal ook verantwoordelijk zijn voor de voortdurende opleiding van ambtenaren om hen in staat te stellen digitale hulpmiddelen te beheersen en hun werkwijzen aan te passen aan de hedendaagse behoeften.

Inclusie en burgerparticipatie

Staatshervorming moet meer belang hechten aan burgerparticipatie, met digitale hulpmiddelen die administratieve procedures vereenvoudigen en verkorten, zodat ze regelmatig kunnen worden gebruikt. Deze democratisering van de toegang tot en het gebruik van digitale hulpmiddelen biedt burgers een actievere rol in de publieke besluitvorming, en weerspiegelt een inclusieve visie waarin verschillen worden gevierd en ieder individu een stem heeft.

Een moderne samenleving vereist een evenwicht tussen vrijheid en verantwoordelijkheid. De grondwet moet, zoals hierboven gesteld, het recht van elke burger op toegang tot het internet verankeren. Deze gegarandeerde toegang in de grondwet zou het belang erkennen van informatie en

digitale hulpmiddelen bij het uitoefenen van burgerrechten, onderwijs en sociale integratie. Door deze toegang te garanderen, zou de staat alle burgers in staat stellen volledig deel te nemen aan het democratische leven, toegang te krijgen tot openbare diensten en bij te dragen aan een bloeiende digitale economie. Dit principe zou er ook voor zorgen dat niemand wordt uitgesloten van de mogelijkheden die technologische vooruitgang biedt, waardoor sociale rechtvaardigheid en billijkheid worden versterkt.

Conclusie

Alleen door een hervorming gebaseerd op technologie en innovatie zal België zijn institutionele uitdagingen kunnen overwinnen. Door diversiteit te waarderen, zijn structuren te vereenvoudigen en zijn instellingen te moderniseren, zal het land zich kunnen aanpassen aan de eisen van een voortdurend veranderende wereld. Deze transformatie is ook een effectieve manier om de kloof tussen de overheid en de burger te overbruggen, door besluitvormingsprocessen transparanter en toegankelijker te maken. Alles begint echter met het inschrijven van het recht op internettoegang in de grondwet. Door dit niet te doen, wordt de volgende staatshervorming per definitie oubollig en niet aangepast aan de realiteit van een moderne informatiemaatschappij. Staatshervorming die technologische

“Vrijheid en verantwoordelijkheid: een moderne en inclusieve samenleving”

voortgang centraal stelt in haar prioriteiten is de sleutel om België efficiënt, inclusief en toekomstgericht te maken. Deze transformatie vereist een gedurfde visie, vrij van conservatisme en verdeeldheid binnen de gemeenschap, en gericht op transparantie, innovatie en burgerparticipatie. Door deze principes te omarmen, zal België niet alleen tegemoet kunnen komen aan de behoeften van zijn burgers, maar zich ook kunnen positioneren als leider in de moderne informatiemaatschappij.

De grondwet moet het recht van elke burger op toegang tot het internet garanderen.

De tocht is lang, de gids onervaren

Bert Cornelis

Eind deze maand zou er een nieuwe federale regering moeten zijn, onder de leiding van de Vlaams-Nationalist Bart De Wever (N-VA). Dat is dan zowat zeven maanden na de verkiezingen van 13 juni 2024. Op sociaal vlak heeft de Arizona-regering (N-VA, MR, Les Engagés, Vooruit en CD&V) in wording al een flinke opstoot van het syndicaal middenveld over de pensioenplannen van de vijf partijen moeten verbijten. De tocht naar een regering is lang, en de gids dit keer onervaren.

Natuurlijk moet iedereen het voordeel van de twijfel krijgen. Toch werden tijdens de onderhandelingen her en der analyses gemaakt over de figuur De Wever als politiek leider van België die vaak op mogelijke toekomstige splijtzwammen in zijn regering kunnen wijzen.

Onnatuurlijke coalitie

2024 was een uitzonderlijk politiek jaar, met liefst twee verkiezingen. Op Vlaams niveau was er tamelijk snel een regering, maar federaal bleef het wachten. Om nog niet te spreken over Brussel waar de toestand volledig geblokkeerd is omdat de PS langs Vlaamse kant van geen regering met de N-VA wil weten. Dit alles heeft vooral te maken met de verkiezingsuitslag zelf waar er te veel partijen nodig zijn om een meerderheid te vormen. Federaal is de coalitie erg onnatuurlijk omdat enkel langs Vlaamse kant de socialisten aan boord zijn, en langs Franstalige kant de liberalen hun Vlaamse partner, Open Vld, moeten missen. Of beschouwt de MR de N-VA als zijn Vlaams broertje? De moeilijkheid is dus dat de Arizona-formule asymmetrisch is. De PS in de oppositie zal met veel plezier het grof geschut bovenhalen en de sociale kant zal dan door broer Vooruit moeten verdedigd worden. Dat is een groot probleem voor Vooruit-voorzitter Conner Rousseau.

De onderhandelingen zelf verliepen met horten en stoten. Even toch vermelden dat De Wever midden juni na de verkiezingen begon als Vlaams informateur om een Vlaamse regering te vormen met N-VA, Vooruit en CD&V. Intussen vroeg koning Filip De Wever ook, eerst als informateur en later als preformateur, te polsen en volgens hem "snel een stabiele coalitie op het federale niveau te vormen", met N-VA, MR, Les Engagés, CD&V en Vooruit. Die laatste partij stond niet meteen te springen om als enige linkse partij in een centrumrechtse federale regering te stappen. Vooruit ging dan even later toch overstag. De Wever liep rond met dubbele pet, een Vlaamse en een federale. Later zou hij partijgenoot Matthias

Diependaele het veld insturen om Vlaams minister-president te worden. Hij trapte de Vlaamse onderhandelingen af met stoofvlees en frieten.

Zenuwachtige koning

Federaal werd er wat ter plaatse getrappeld. Omdat er eerst in oktober nog lokale verkiezingen moesten plaatsvinden smeten de onderhandelaars zich niet ten volle. Tegen het einde van het jaar, na de lokale verkiezingen, konden dan heel voorzichtig de onderhandelingen hervatten, met de belofte een regering onder de kerstboom te kunnen leggen. Niets daarvan. Supernota's werden wel veertig keer herschreven. Deadlines werden

Een niet zo fraaie protestaffiche van de vakbonden die door een staking en een actiedag al een schot voor de boeg gaven tegen de mogelijke pensioenplannen van Bart De Wever.

Onderhandelaars verlieten geregeld kwaad de onderhandelingstafel.

Boemeltrein

En toen liep het spaak. De eerste poging van De Wever mislukte omdat de MR niet kon leven met fiscale toegevingen die De Wever in zijn sociaaleconomische nota had opgenomen om Vooruit mee aan boord te krijgen. De discussie werd toen vooral toegespitst op de meerwaardebelastingen op aandelen. Op 22 augustus 2024 gaf De Wever zijn opdracht zelfs terug aan de koning en deze stuurde de voorzitter van Les Engagés, Maxime Prévot, het veld in. Op 2 september was De Wever opnieuw formateur. "In plaats van de verhoopde hogesnelheidstrein in het begin, zal het wel maar een boemeltrein zijn", zei De Wever.

Maar ook toen ging het mis en op 4 november diende De Wever bij de koning zijn ontslag als formateur in. Nu kon Vooruit zich niet vinden in de supernota van De Wever. De koning hield dat ontslag in beraad en werd de mogelijkheid van een uitbreiding met een vijfde partner onderzocht, om toch aan een meerderheid te geraken. Even werd eraan gedacht om Open Vld er bij te halen om te depanneren, maar die boot hield Open Vld-voorzitter Eva De Bleeker gelukkig ver af. De Vlaamse liberalen hadden bij de verkiezingen immers een zware nederlaag geleden. De coalitie met Open Vld en zonder Vooruit had ook geen meerderheid aan Vlaamse kant. En dat was net dé kritiek van N-VA op de Vivaldi-regering. Vooral CD&V was tegen een coalitie met Open Vld. De Wever deed dan maar voort als formateur.

200 jaar België

Vooral Frank Vandenbroucke (Vooruit) en Sammy Mahdi (CD&V) drongen geregeld aan om voort te maken. De Wever bleef bij dit alles realistisch en een tikkeltje cynisch. En dat brengt ons bij de figuur van Bart De Wever zelf.

Hij is partijvoorzitter en legde ook opnieuw de eed af als burgemeester van Antwerpen. Al die functies combineren met het premierschap is uitgesloten. De Wever zal moeten kiezen. Wie wordt er partijvoorzitter van de N-VA en is De Wever bereid de stad Antwerpen voor Brussel achter zich te laten?

De Wever heeft op federaal niveau geen enkele bestuurservaring. Hij was nooit minister. Voor het eerst zou in de geschiedenis van ons land de Wetstraat 16 bezet worden door een Vlaams-Nationalist. Als hij, die een partij leidt die als eerste artikel in haar statuten het ontbinden van België heeft opgenomen, premier wordt, dan heeft hij de voor hem toch wel paradoxale opdracht om dit in zijn ogen verfoeilijke land te laten voortbestaan. Hij krijgt

Georges-Louis Bouchez duidde van in het begin Bart De Wever aan als premier.

dan overigens de eer om de grote festiviteiten van 2030 voor te bereiden als België 200 jaar bestaat. Dat wordt nog plezant.

Er sijpeldetijdens de onderhandelingen geregeld kritiek naar buiten over de werkmethode van De Wever. De formateur zou te veel focussen op een deelakkoord over de begroting, de ruwe cijfers dus, terwijl er nog niet onderhandeld was over de hervormingen achter die cijfers. Vooral Frank Vandenbroucke uitte die kritiek: "De belangrijke sociale, economische en budgettaire problemen moeten nu samen op tafel komen en daar willen we van 's morgens tot 's avonds over onderhandelen." Ook CD&V-voorzitter Sammy Mahdi had kritiek op de onderhandelingsmethode van De Wever. "Op een bepaald moment was de sfeer onder nul en werd er in de richting van De Wever gekeken. Die toverde almaar nieuwe nota's tevoorschijn, denkende dat hij daarmee goodwill toonde om vooruit te komen. Er gebeurde weken niets omdat niemand juist wist waar men bijvoorbeeld met de begroting naartoe zou gaan. Die duidelijkheid is er al te lang niet geweest."

Masseerwerk in Wallonië

Toch was er van meetaf aan steun voor De Wever als premier, ook aan Franstalige kant, wat niet zo evident leek, gezien de botte manier waarop de N-VA-voorzitter geregeld met de Walen omging. Of wat te denken van zijn optreden als Sinterklaas bij die stoute Waalse kindjes? MR-voorzitter Bouchez verklaarde al begin juli van vorig jaar dat het "volledig legitiem" zou zijn om N-VA-voorzitter Bart De Wever premier van België te maken. Voor Vooruit was dat geen probleem en ook Sammy Mahdi sprak positief over de Wever: "Hij heeft zijn rol de voorbije weken zeer correct vervuld, Tegelijkertijd zal er wel nog wat masseerwerk aan te pas komen om ook in Franstalig België iedereen mee te krijgen.

Je mag niet onderschatten hoe dat overkomt in Wallonië, een voorzitter die in het verleden soms wat hard is geweest ten aanzien van de Franstaligen.”

De Wever heeft zijn eigen stijl, vaak ietwat cynisch en zwart, conservatief, maar dat maakt dat hij op die manier ook duidelijk zegt waar het op staat. Het grote voluntarisme en de stormachtige veranderingsdrang zoals we die bij Guy Verhofstadt in de Paarse Jaren zagen, heeft hij compleet niet. Hij is eerder pessimistisch van inborst, met een hoog Calimerogehalte. “Als het dan toch moet? Maar het is wel tegen mijn goesting...”, zei hij meer dan eens. Toen de onderhandelingen eind augustus afgesloten noemde hij dat “de grootste ontgoocheling uit zijn leven.” Jean-Luc Dehaene was over die kant van het politieke vak nogal duidelijk: “Als je niet tegen de hitte kan, moet je uit de keuken blijven.”

De struikelblokken

De Wever zal als premier met enkele struikelblokken moeten afrekenen. Zo zijn er de staatsvorming en de links-rechts tegenstellingen.

De volgende federale regering lijkt alle communautaire hervormingen opnieuw in de koelkast te stoppen. De gevolgen daarvan zijn veel groter dan ze op het eerste gezicht lijken. De staatsvorming is immers een voorwaarde voor grondige socio-economische hervormingen. Gevreesd wordt (vooral intern bij de N-VA-achterban) dat de Arizona-regering met hervormingen zal komen die een afkooksel zullen zijn van wat dit land nodig heeft. Misschien zal De Wever niet verdergeraken dan waar Vivaldi eindigde. We weten over de plannen van De Wever op het vlak van de staatsvorming weinig. Maar een ding is duidelijk: de situatie is met de komst van Arizona geen zier verschillend van die ten tijde van Vivaldi. Wellicht zal het ook weer blijven met wat gerommel in de marge, zoals de afschaffing van de Senaat.

De Wever is lid van een partij die de splitsing van België als belangrijk standpunt verdedigt. Hij beloofde nog op zijn nieuwjaarsreceptie “concrete communautaire vooruitgang”. “Wij zijn bereid om dit land te besturen als de verdere opbouw van autonomie voor Vlaanderen geen taboe is”. Die hoop werd door de Belgicist MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez snel de kop ingedrukt: “Meer autonomie voor de deelstaten is wat mij betreft niet erg compatibel met de sanering van bijna 20 miljard euro die de nieuwe regering moet doorvoeren. De socio-economische

Vooruit-voorzitter Conner Rousseau en minister Frank Vandenbroucke: zullen zij de PS-oppositie de baas kunnen?

hervormingen zijn zo zwaar, dat als je daar nog een oefening over autonomie aan toevoegt, de werf zo groot wordt dat je niet tot het uiterste kan gaan.” Dus geen staatsvorming voor de N-VA.

De Arizona-regering heeft overigens geen tweederdemeerderheid en de twee Franstalige gesprekspartners – MR en Les Engagés – zijn geen vragende partij voor communautaire avonturen. De Wever blijft strijdvaardig: “Er moet een bereidheid zijn om te spreken, om een andere institutionele toekomst voor het land voor te bereiden. Anders begrijpt iedereen dat N-VA moeilijk aan een regering kan deelnemen.” Genoteerd...

Links en rechts

Een tweede struikelblok voor Arizona is de links-rechts-tegenstelling. Het gaat hier om een zeer onnatuurlijke coalitie. De scheiding tussen links en rechts zit er goed in met Vooruit in de coalitie, zelfs MR-voorzitter Bouchez moet dat geregeld toegeven. De Vlaamse socialisten missen overigens langs Franstalige kant hun medebroeders van de PS. Zij zullen niet nalaten het asociale gedrag van de regering-De Wever te benadrukken en desnoods het

rode middenveld nog enkele keren de straat opsturen. Een knap lastige situatie voor Vooruit-voorzitter Conner Rousseau. Bovendien zit ene Frank Vandenbroucke mee aan tafel die de problematiek van de pensioenen als zijn broekzak kent en dus een behoorlijk lastige klant moet zijn voor De Wever. De socialisten gingen inderdaad voluntaristisch tewerk en dienden op een bepaald moment maar liefst 500 amendementen in op de socio-economische hervormingsnota van De Wever. Dat werd door insiders als “geen hoopvol teken” genoemd.

Bovendien wordt voor een sociaal bloedbad gevreesd en kan Vooruit dit zo maar laten gebeuren? Er is grote ongerustheid bij de bevolking over de toekomst van onze pensioenen. En de herhaaldelijke uitspraken van onderhandelaars die maatregelen aankondigen die sommige mensen van streek zullen maken. Vooral vroege pensioneringen, bijvoorbeeld op 55 jaar, zouden blijkbaar niet meer mogelijk zijn.

Laatste struikelblok, maar dat is niet anders dan in vorige regeringen, de ploeg van De Wever bestaat uit nogal grote ego's. En dan hebben we het niet alleen over Conner Rousseau, maar vooral over MR-voorzitter Bouchez. Hij steekt de tent geregeld in de fik met boude uitspraken waarop hij dan achteraf moet terugkomen. Bovendien is Bouchez een doorwrochte Belgicist en de vraag is maar of die houding voor De Wever wel aanvaardbaar zal blijven. Overigens wil Bouchez als liberaal niet van belastingverhogingen weten en gruwet hij van een aanval op hoge vermogens. Hoe zal Vooruit hier mee omgaan?

Niet voor de eerste keer heeft De Wever het vaak over zijn historische opdracht. Lukt hij dit keer als formateur ook niet, dan is het meteen richting Antwerpen, en over en uit. En wat dan? Een minderheidsregering? Komt de PS opnieuw in beeld? Nieuwe verkiezingen? Of haalt hij het toch? Dan volgt een boeiende periode met Bart De Wever in de Wetstraat 16. Wordt vervolgd!

Na meer dan vijftien audiënties moeten koning Filip en Bart De Wever elkaar wel beter kennen?

Een verdere elektrificering van onze industrie is ook belangrijk voor de CO2-reductie.

Kan Vlaanderen echt alle ambities op hetzelfde moment uitvoeren?

Pieter-Jan Van De Weghe

Op maandag schiep Vlaanderen een opulent industrieel reveil. Op dinsdag wenste het vruchtbaar land voor zijn boeren. Op woensdag stond de CO₂-neutraliteit centraal, gevolgd door strengere milieunormen op donderdag. Op vrijdag stelde het de alleenstaande fermette voorop, waarna het op zaterdag naar zijn evenbeeld een heel Martelaarsplein boetseerde, even ambitieus als overmoedig in het opleggen van regels.

Gelukkig rust Vlaanderen op zondag uit. Het is wat parabolisch, maar het geeft weer hoe Vlaanderen verschillende ambities probeert te laten rijmen. Die ambities spreken elkaar tegen en leiden niet zelden tot stilstand. Het Federaal Planbureau bevestigt wat velen aanvoelen. In 2022 stegen de administratieve kosten van ondernemingen met 32 procent tegenover 2020, terwijl ze een toename van de milieulasten met 78 procent ervoeren. Het verlenen van vergunningen is een arena waarin die verschillende ambities vaak de degens kruisen. Het aantal vergunningsaanvragen lag in 2024 ruim 18 procent onder het gemiddelde van de voorbije vijf jaar, meldde De Tijd.

Deprimerend

Dat zijn de cijfers achter de soms deprimerende berichten over faillissementen of herlokalisatie. We proberen halsstarrig verschillende doelen te harmoniseren, maar keer op keer blijken die met elkaar in conflict te komen. Sommige milieuproblematieken staan CO₂-reducties in de weg. En wat te zeggen over een project als Ventilus, waar de versterking van het hoogspanningsnet, nodig voor de verdere elektrificering, botst met de ruimtelijke ordening? Het is misschien een ongemakkelijke waarheid, maar kunnen we

echt alle ambities, hoe nobel en noodzakelijk ook, op hetzelfde moment uitvoeren? Is er geen nood aan een hiërarchie waarbij we voorrang geven aan bepaalde doelstellingen? Een welvarende en gezonde samenleving is één grote marathon, geen samenraapsel van tien verschillende 100 metersprints.

Energiehandicap

Neem onze energiehandicap. De industrie betaalt in België tot 21 procent meer voor stroom dan in de buurlanden, blijkt uit een studie van Febeliec, de federatie van grootverbruikers. Om van het prijsverschil met andere continenten maar te zwijgen. Een stabiele, onafhankelijke en goedkopere stroomtoevoer is dus noodzakelijk. Een verdere elektrificering van onze industrie is ook belangrijk voor de CO₂-reductie. Volgens cijfers van de netbeheerder Elia evolueren we tegen 2035 naar een jaarlijks elektriciteitsverbruik van 132 terawattuur (TWh), tegenover 84 TWh vandaag. Die stijging is goed voor een gigantische transitie naar CO₂-arme technologieën in de industrie. Stel dat een productiebedrijf door flexibelere regels op korte termijn zijn energiehandicap kan wegwerken. En dat het meteen een flink deel van zijn productie kan elektrificeren. Dan

is er op middellange termijn mogelijk wel ruimte om andere milieuproblematieken aan te pakken.

Stroomlijnen

Laten we onze doelstellingen beter stroomlijnen. Ook Europa denkt daarover na met de Renewable Acceleration Areas of RAA's: gebieden waar de ontwikkeling van hernieuwbare energie wordt versneld door juridische, administratieve en technische belemmeringen weg te nemen. In die gebieden moeten onder andere, geloof het of niet, vergunningstrajecten veel korter zijn dan op andere plaatsen. Volgens de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie (RED III) moeten alle lidstaten tegen februari 2026 een lijst met RAA's opstellen. Frankrijk heeft daarvoor al een wet aangenomen. Het gebruikt de tools die het ter beschikking krijgt om de competitieve strijd te winnen. Het Noord-Franse Duinkerke is niet voor niets het nieuwe eldorado voor Vlaamse ondernemers en 'de haven van de Westhoek'. Is het geen idee om onze industrieterreinen, waar nog heel wat familiale kmo's huizen, tot RAA's te bombarderen? Plaatsen waar de vergunning voor windmolens soepeler verloopt. Waar makkelijker financiering vrijkomt voor (rest) warmtenetten, en waar we trots kunnen zijn op ontluikende nieuwe technologieën? Het kan alleen maar helpen in de strijd tegen klimaatverandering en in de concurrentieslag met onze buurlanden.

(© De Tijd, 4/1/2025)

RAUW

NEOKOLONIALISME

Lukas De Vos

Het is allemaal de schuld van de Vikingen. Zowel Poetin als Trump beroepen zich op gefingeerde aanspraken op landen die "nooit bestaan hebben". Dat beweert Poetin toch van Oekraïne, en suggereert nu ook Trump van Groenland. Ze gedragen zich als onvervalste roofbaronnen, die lak hebben aan internationale overeenkomsten en erkende grondrechten.

Hadden ze hun geschiedenis beter gelezen, of gelezen tout court, dan zouden ze alle rechten toekennen aan de Vikingen. In beide gevallen bouwden zij op hun handelsreizen te land en ter zee strategische nederzettingen uit. Tot ze een gevaar werden voor toenmalige heersers. Vanuit Kiev bestookten ze Byzantium, vanuit Noorwegen verspreidden ze zich over IJsland, Groenland en de kusten van Noord-Amerika. Poetin en Trump willen de geschiedenis terugschroeven en zelf op verovering trekken. Met geweld en bedreiging. De eerste is al danig in de weer (Oekraïne, Georgië, Moldavië, Armenië), de tweede verklaart nog voor hij op de troon zit dat hij het Panamakanaal en Groenland (en straks ook Canada) desnoods gewapenderhand bij de VS wil voegen. Bullebakken. Politieke rabauwen.

Twee krokodillen

Dat Trump daarmee zijn Europese bondgenoten schoffeert zal hem worst wezen. Uit een samenraapsel van financieel gesjoemel, vervalsing van de geschiedenis, xenofobie, hebzucht, en aanspraken als zelfbenoemde messias die maar één leer toestaat – de zijne – destilleert hij een nieuw Molotov-Von Ribbentropact. Onder het mom van vredestichting worden uitbreidingsoorlogen voorbereid of geofficialiseerd. Trump zelf maakte al voorbereidingen voor een ontmoeting met Poetin. Een deal kan weldra hele delen van de wereld in vuur en vlam kan zetten. Want in één poel kunnen geen twee krokodillen heersen. Wie dat perfect begrepen heeft is IJsland, de speelbal tussen het noordelijke opbod van de VS en Rusland. Onopvallend tussen het sensatienieuws heeft de pas aangetreden, vrouwelijke regering van

Donald Trump en de NAVO, een moeilijke relatie.

IJsland een nieuwe volksraadpleging op de agenda gezet. Ten laatste in 2027 krijgen de IJslanders de kans om hun fout van 2013-5 te herstellen. Vijf jaar eerder gingen op minder dan een week in oktober 2008 de drie grootste commerciële banken Glitnir (intussen herdoopt tot Íslandsbanki), Landsbanki en Kaupping bankroet. Ik herinner me goed hoe verbijsterd premier Geir Haarde (hij liep later een veroordeling op, en werd daarna ambassadeur in de VS) in zijn ambtsgebouw geen antwoord kon geven toen ik hem naar de oorzaak van de instorting vroeg. "Ik weet het echt niet", bracht hij ten slotte uit. De staat moest de sector nationaliseren om een

volledige implosie van het land te vermijden. Geirs opvolger, de sociaaldemocratische regering van Jóhanna Sigurdardóttir, kreeg de schuld voor de huizenhoge problemen van verarming en inflatie die het wild speculeren met buitenlandse aandelen had meegebracht. Turkije avant la lettre. Het zou nog tot 8 juni 2015 duren vooraleer de regering de aankoop van buitenlandse valuta weer toegankelijk maakte.

Rechts krijgt klappen

Jóhanna's eurosceptische opvolger Sigmundur Gunnlaugsson (die later moest opstappen vanwege zijn betrokkenheid in de Panama Papers) bevroor onmiddellijk de lopende onderhandelingen. Nochtans waren toen al elf van de 35 toetredingshoofdstukken afgerond. In 2014 besloten de twee conservatieve partijen voorgoed de gesprekken af te breken, en in maart 2015 trok IJsland officieel zijn kandidatuur weer in. Vanwaar dan de ommekeer vandaag? De terugtrekking leidde tot sluimerend gemor omdat de Alþing (het parlement) buiten de beslissing was gehouden, en ook de beloofde volksraadpleging werd opgedoekt. Nu, Rechts heeft bij de verkiezingen van 30 november zware klappen gekregen. De regering van uittreidend premier Bjarni Benediktsson van de conservatieve

Onafhankelijkheidspartij raakte in oktober hopeloos verdeeld met coalitiepartners Groen Links en de centrumrechtse Progressieven over de economie, de inwijking (verdrivoudigd de laatste tien jaar) en de energiesector. Links had ingezet op een forse aanpak van de inflatie (nu op 5%, het dubbele van wat hoort) en de hoge rentes. Daarnaast gaat de pro-Europese driepartijenregering van Kristrún Frostadóttir (Socialisten, Hervormingspartij, Volkspartij) hakken in het aantal ministeries en de overheidsuitgaven. Armoedebestrijding en Huisvesting worden prioriteiten. Van de EU verwacht ze een verhoging van de levensstandaard en stabielere financiën. Daarbij geholpen door de Brexit, die de constante botsingen over de visgronden deed verbleken. De EU kan nu ongebonden een kant kiezen, wat niet kon tijdens de Kabeljauwoorlogen. Telkens IJsland zijn territoriale wateren uitbreidde, was het hommeles met Londen, in 1958, 1972-3 en 1975.

Troeven

IJsland heeft dan ook heel wat troeven. Traditioneel steunde het land op visvangst, maar recenter ook op elektronica en aluminiumsmelterij. Het speelt een hoofdrol in de winning van hernieuwbare industrie. En vooral: het heeft een strategische ligging. Maar het heeft geen eigen krijgsmacht, hooguit enkele bewapende kustwachtschepen en 660 politie-agenten. Als medestichter van de NAVO is het niet doof voor de militaristische afdreiging door Trump, financieel en naar inzet. IJsland draagt het minste bij, logisch zo zonder leger. Het wordt zelfs niet opgenomen in de statistieken. Maar Trump eist nu geen 2% meer van iéders BNP (28 leden), maar roept al om 5%, met terbeschikkingstelling van faciliteiten en desnoods grondgebied. Reykjavík kijkt daarom snel uit naar verbeterde Europese banden. Het is al lid van de Europese Economische Ruimte, Schengen, en sinds nieuwjaar als 42e lid ook van Eurocontrol

Voor de Franse minister van Buitenlandse Zaken Jean-Noël Barrot is "wapengebruik onaanvaardbaar" en "soevereine grenzen liggen vast".

(luchtruimbewegingen).

Geen protest

Het was geschrokken van de lauwe replek die zowel Denemarken als de Europese Commissie afleverden op Trumps inlijvingsvoorstel van Groenland. Met het pedante "toeristisch" bezoek van zijn zoon er bovenop. De Commissie – geleid door Von der Leyen die volop meegaat in het bewapeningsprogramma van de NAVO en de belangen van de Amerikanen – liet niet eens een protest horen. Kopenhagen (dat kampt met een koloniaal schuldgevoel over de achterstelling en verwaarlozing van de Inuit-inheemsen, en verplichte bevolkingsbeperking) liet bij monde van premier Mette Frederiksen weten "aangenaam verrast te zijn door de groeiende Amerikaanse belangstelling" met als doekje voor het bloeden dat "respect moet opgebracht voor de Groenlandse bevolking". Dan waren de grote EU-lidstaten minder slijmerig. Bondskanselier Scholz hamert erop dat "internationale wetgeving onaanvaardbaar blijft", Frans buitenlandminister Barrot dat "wapengebruik onaanvaardbaar is" en "soevereine grenzen vastliggen".

Natuurlijk bemoeilijkte het voorgenomen bezoek van Múte Egede, de leider dan de Groenlandse autonome regering, diezelfde dag aan koning Frederik X, de zaak. Hij had net aangedrongen op volle onafhankelijkheid. Het bezoek werd te elfder ure geannuleerd. Egede ziet natuurlijk mogelijkheden, want zijn land is vergelijkbaar met IJsland. Ook op Groenland baat Washington een zelfstandige luchtmachtbasis uit, Pittufik, die alle bewegingen opvolgt in de Oceaandriehoek tussen IJsland, Schotland en Groenland. Er is een vrije vaartbaan die "vijandige" schepen gebruiken om de Noordzee binnen te sijpelen. Zou Groenland niet beter af zijn met aanhechting bij Amerika? The Economist publiceerde op 8 januari een uitdagend voorstel. Het had toch ook Louisiana gekocht (1803) en Alaska (1867)? Want wat is het grootste eiland ter wereld waard voor de economie? Weinig vanwege de amper 58.000 autochtone inwoners (85% van de hele bevolking) en een BBP van amper 3 miljard dollar, waarvan 500 miljoen jaarlijks bijgelegd wordt door de Kroon. Maar ontzettend veel in geopolitiek opzicht, vooral door zijn onontgonnen bodemrijksdommen: 43 van de 50 erkende kritische mineralen zitten in de ondergrond; langs de kusten ligt nog 3% van de wereldwijde oliereserves maagdelijk te zijn. Voor Trump nefast is dat de regering van Groenland alle boringen verboden heeft. Maar wat in Alaska kan, kan zeker ook in Groenland, moet Trump denken.

Lang leve de “Hangmatbelegger”

Eind 2024 werd het woord “hang-matbelegger” verkozen tot woord van het jaar. Dit begrip heeft een ietwat negatieve bijklank: die belegger is blijkbaar niet actief bezig met het beheer van zijn portefeuille en laat ofwel de dingen op hun beloop of heeft zijn geld belegd in “trackers” die dan vanzelf de trend op de markt volgen. Dus... de belegger wordt slapend rijk?

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

De beursrealiteit is toch wel iets meer genuanceerd. Vooreerst moeten we een onderscheid maken tussen speculanten en beleggers.

Korte termijn

Een speculant is inderdaad iemand die heel actief en bijna full time de beurs volgt, en uit elke meestal irrationele beweging probeert voordeel te halen, dus iemand die elke kortstondige paniekaanval (bijv. naar aanleiding van een natuurramp – een politieke gebeurtenis kortbij of veraf – een vlaag van optimisme of pessimisme die over de markt, de beurs, waait...) probeert te benutten om “zijn slag” te slaan (goedkoop inkopen, om nadien liefst zo vlug mogelijk met winst te verkopen of andersom, het zgn “shorten”: op termijn duur verkopen en hopen dat men voor levering goedkoop contant kan inkopen). Daarbij is het land, de sector of het bedrijf waarvan men aandelen koopt van ondergeschikt belang: als er maar voldoende volatiliteit in de koers zit. Dus, kortetermijndenken en -handelen: speculeren.

Lange termijn

Een belegger daarentegen is iemand die vooral op langere termijn denkt en handelt. De vuistregel is dat als men aandelen koopt, deze gemiddeld minstens 8 à 10 jaar in portefeuille houdt. Dus hier is ‘vooraf’ enig denkwerk gebeurd om te beslissen in welk land, welke sector, welk bedrijf men gelooft en waar men dus verwacht dat het bedrijf zal groeien, nieuwe markten (met bestaande producten) en/of nieuwe producten (op bestaande markten) zal lanceren; waar het management aantoont dat men weet wat klanten (en medewerkers) verwachten voor de komende jaren. Ook (tenminste voor een “voorzichtige” belegger) zal men liefst aandelen nemen van een bedrijf met een voldoende lange “track record”: jonge

bedrijven die razendsnel groeien, kunnen ook even razendsnel opbranden.

Een bedrijf dat al meerdere decennia lang bewijst dat het kan groeien en bloeien, is daarom een veiliger keuze. Eens een belegger die keuzes gemaakt heeft, zou het bij de belegger van weinig standvastigheid getuigen als hij enkele maanden later al een totaal andere visie zou hebben op dat bedrijf en zijn aandelen weer (in paniek en dus met verlies...) zou verkopen. Dus van een belegger wordt enige koelbloedigheid verwacht, en niet in paniek schieten als (op korte termijn) de koersen enkele procenten zakken. Minstens even belangrijk zijn bijvoorbeeld de jaarlijks te verwachten dividenduitkeringen. Niet alleen de (boekhoudkundige) waarde van een beleggingsportefeuille is belangrijk, maar ook de recurrente (positieve) kasstromen

die die portefeuille genereert, tellen mee. Een spaarder/belegger die op die manier zijn spaarcenten investeert, draagt bij tot de verdere ontwikkeling en groei van onze economie.

Aandelen

Kortom een verstandige belegger is inderdaad best iemand die (eens hij/zij weloverwogen zijn keuzes heeft gemaakt) rustig in zijn hangmat gaat liggen en niet bij elke kleine koersschommeling in paniek, als een kip zonder kop, begint te verkopen of te kopen. Alle statistieken over de beurzen (en koersverloop) leren dat – op langere termijn – aandelen de beste belegging zijn. Dus – zeker bij een goed gespreide portefeuille – “lang leve de hangmatbelegger”!

Alle statistieken over de beurzen (en koersverloop) leren dat – op langere termijn – aandelen de beste belegging zijn.